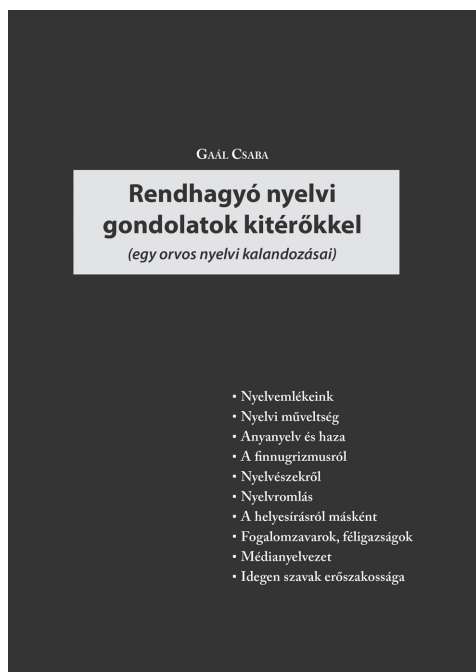

Bősze Péter

Gaál Csaba: Rendhagyó nyelvi gondolatok kitérőkkel (Egy orvos nyelvi kalandozásai)

- Nyelvméleink
- Nyelvi műveltség
- Anyanyelv és haza
- A finnugrizmusról
- Nyelvészkről
- Nyelvromlás
- A helyesírásról másként
- Fogalomzavarok, félgazságok
- Médianyelvezet
- Idegen szavak erőszakossága

Miként a címből adódik, Gaál Csaba gondolatai a nyelvről rendhagyók, sokban eltérnek a nyelvészet hivatalos állásfoglalásától. Nem délibábokat kerget, hanem a hihetetlen műveltségű tudós észszerű következtetéseit veti papírra.

Könyve két részből áll: „Alapgondolatok” és „Nyelvünk jelene”. Az Alapgondolatok első fejezete nyelvméleinkről szól. Lenyűgözően érdekes olvasmány! Tudósok gondolatait, bizonyítékokra alapozott véleményeket közöl a magyar nyelvről. Például idézi Bolyai János véleményét, aki

„a magyart primigena nyelvnek tartotta, amely önmagából keletkezett és így gyökszavai nem vezethetők vissza külső forrásra”.

A nyelvészeti kutatások eredményeit összeveti a régészet és a genetika kutatási eredményeivel, és az ezekből levont következtetéseket ismerteti. Például:

„A DNS-minták szerint az altaji vérvonal még több ezer év után is meghaladja az uráit”.

A második fejezet a magyar nyelvről szól „Elgondolkozató” cím alatt. Legelőször Sinkovits Imre szavait idézi:

„De feladat vár Rátok a nyelvápolás terén is. Nem a tibeti nyelvtan s szótár elkészítése, csupán Édesanyátok nyelvének tisztán tartatása, megőrzése, hogy szeplőtlen gazdagságban adhassuk tovább gyermekeinknek, unokáinknak. Mert ez az egyik, tán legerősebb kapocs, mely összeköt Valamennyiünket, élő és holt magyarokat!”

Hosszasan idéz más vélekedéseket is a magyar nyelvről. Összeveti nyelvünket az indoeurópai kultúrával, és részletesen beszél a gyökrendszerről. Nyelvünk finnugor eredetéről olyan szakemberek vélekedését ismerteti, akik tudományos ismeretek birtokában nem tartják elfogadhatónak ezt az elméletet.

A harmadik fejezet az anyanyelvről szól.

„Meghatározás szerint az anyanyelv az elsőként megtanult, a legjobban ismert és leggyakrabban használt nyelvet jelenti. Az anyanyelvnek van egy nehezen meghatározható többlettértéke, a lelki kapcsolat, amely különleges varázssal, misztériummal ruházza fel. Aki ezt nem érzi, annak nincs anyanyelve.”

Az anyanyelvet érezni kell – erről szól egy külön rész. Tárnyalja a magyar nyelv jellemzőit, szépségét, erejét, valamint az anyanyelv és a haza kapcsolatát, és azt a kérdést: ki a magyar?

A nyelvi műveltség kérdésének is szentel egy fejezetet. Felteszi a költői kérdést: szükség van-e klasszikus műveltségre, kultúrára? Elgondolkozató ennek a résznek a zárása:

„A semmihez sem kapcsolt, összefüggéseiből kiragadott információ csak jön, megy. A ma iskolája intézményesítette az információözönt, és mindent megtesz azért, hogy elértektelenítse a kultúrát. Az alkotó gondolathoz is gazdag belső világ kell, ez pedig kultúra nélkül nem jön létre, márpedig a művészetek halmoznak el bennünket élményekkel, érzésekkel.”

Gaál Csabának ezzel a véleményével teljesen azonosulok. Nem lehet hol ezt, hol azt megtanulni. Az ismereteket nem is megtanulni kell, hanem a saját gondolatvilágunk színórmértékére felfűzve rögzíteni.